

Čo ostane z plánovaných plánov?

Rok 2021 sa začal hnevom poľnohospodárov a potravinárov. Rozčaroval ich návrh prerozdelenia finančných prostriedkov v Pláne obnovy a odolnosti EÚ a spôsob prípravy ďalšieho plánu - tentokrát Strategického k Spoločnej poľnohospodárskej politike na nové programové obdobie.

Zabudnite na Plán obnovy

To, o čom sa týždne ešte v starom roku potichu šušovalo, sa nakoniec stalo realitou - agropotravinárstvo nie je prioritou pre súčasnú vládu, z Plánu obnovy nebude podporená žiadna z priorit, o ktorých ešte na jeseň minulého roka pred médiami hovoril minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka.

Ústredný riaditeľ Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Jozef Artim situáciu okomentoval ako zlyhanie vedenia rezortu: „Národný plán obnovy a odolnosti členskej krajiny vysiela silný politický signál a určuje smer pre strednodobé a dlhodobé reformné a finančné intervencie v štáte. Práve preto je dôležitým signálom, či vláda považuje agropotravinársky sektor za významný z hľadiska potrebnej obnovy a budovania jeho odolnosti, pričom výška finančnej alokácie je menej dôležitá. Agropotravinárstvo nie je prioritou terajšej slovenskej vlády - podobne ako ani tých predošlých. Je potrebné vnímať to ako fakt. Aj keď programové vyhlásenie deklaruje zvýšenie potravinovej sebestačnosti ako strategický záujem štátu, ide len o prázdne slová hrajúce na strunu predvolebných preferencií. Keď ani koronakríza a ani klimatická kríza nepresvedčili vládnych predstaviteľov o význame sektora, ťažko niečo iné presvedčí“.

Polnohospodári, výrobcovia potravín sa oprávnenne nádejali, že z Plánu obnovy sa podpora oblasti, akými sú vodozádržné opatrenia, moderné zavlažovacie systémy, odvodňovacie kanály, protierózne opatrenia, že sa zainvestuje do projektov na zlepšovanie pôdnych vlastností, zúrodňovanie neproduktívnych oblastí, členenie krajiny. Nádej vkladali aj do podpory spracovateľského odvetvia, ktoré je v rámci SPP podporované len okrajovo či do riadenia rizík v poľnohospodárstve.

Príprava dokumentu je netransparentná a neparticipatívna. Hovorí o tom viac ako 50 mimovládnych organizácií, ktoré sa nemohli zapojiť do procesu pripomienkovania materiálu. Pre porovnanie sa môžeme pozrieť na situáciu u nášho severného suseda. V Poľsku sa na príprave tohto dokumentu významne podieľala samospráva. Už v prvotnej fáze bolo predložených 1200 projektov, 588 zaslali samosprávy a 662 ministerstvá. Pracovnými skupinami sú v súčasnej fáze navrhnuté projekty spájané, analyzované, posudzované vzhľadom na kritériá a taktiež sa rozhoduje o spôsobe ich financovania.

Strategický plán: potichu a bez diskusie

Trpkú správu na úvod roka znásobila aj skutočnosť, že ani príprava druhého dôležitého dokumentu – Strategického plánu – sa neuskutočňuje podľa predstáv slovenských poľnohospodárov a potravinárov. Tí sú naďalej odstrihnutí od jeho tvorby a diskusie s rezortným ministerstvom. Disponujú len minimom informácií, pričom na potrebu vecnej a pravidelnej diskusie s relevantnými samosprávami apelujú už mesiace. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora o tom hovorila napríklad počas decembrového stretnutia členov Predstavenstva SPPK s vedením ministerstva pôdohospodárstva.

V tejto prelomovej historickej etape preto požadujeme od MPRV, aby čo najskôr zapojilo do príprav Strategického plánu relevantných partnerov. Nastavenie Strategického plánu je kľúčovým predpokladom jeho realizácie.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora ako najväčšia samosprávna organizácia združujúca podnikateľov v poľnohospodárstve, potravinárstve a službách deklaruje, že jej členovia majú pripravené jasné vízie a smerovanie jednotlivých odvetví a sú pripravení viesť vecnú diskusiu.

Ak sa nám nepodarí Strategický plán dobre nastaviť, najbližšia revízia bude možná najskôr o štyri roky, čo opäť prehĺbi naše zaostávanie na spoločnom európskom trhu.

Proces prípravy Strategického plánu je kľúčovou etapou zmeny status quo v sektore, ktorú si všetci želáme. Mali by sme preto pri jej príprave spolupracovať a spoločne hľadať riešenia celospoločenskej objednávky, ktorou je zdravý a konkurencieschopný agropotravinársky sektor. Ak bude Strategický plán vytvorený autonómne na MPRV SR a iba formálne daný na diskusiu samospráve, musíme na tento neštandardný stav upozorniť Európsku komisiu.